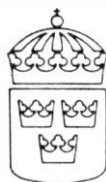

Motion till riksdagen

1988/89:N300

av Per-Ola Eriksson m. fl. (c)

Åtgärder för småföretagsutveckling

Mot.
1988/89
N300-304

De mindre och medelstora företagen har stor betydelse för näringslivets förnyelse och långsiktiga tillväxt. De har också en viktig funktion när det gäller att skapa alternativ och komplement till offentlig sektor, t.ex. inom sådana sektorer som service, transportverksamhet, underhållsverksamhet etc.

Ca en miljon anställda finns i företag med mindre än 200 anställda. Ca 350 000 arbetar i företag som har mindre än 10 anställda. I stora delar av landet spelar de mindre företagen en avgörande roll för sysselsättningen. I regioner som genomgått en omfattande strukturomvandling är småföretagen helt nödvändiga för att kunna utveckla ett mer differentierat näringsliv. Många kommuner och län runt om i landet har fått erfara hur sårbart ett samhälle är när det är ensidigt beroende av en basnäring eller ett stort företag.

Utvecklingstendenser

Internationaliseringen inom näringslivet ökar i snabb takt. Svenskt näringsliv blir allt mer sammanflätat med transnationella företag. Svenska storföretags verksamhet i utlandet ökar också. Detta innebär att den svenska ekonomin blir mer känslig för internationella konjunkturförändringar. Det finns också en stor risk att det nationella självbestämmandet inom näringslivet minskar. Detta understryker betydelsen av en stark småföretagssektor som kan balansera det ökade internationella beroendet.

I de regioner som av tradition haft ett mångsidigt näringsliv med stark och utvecklingsinriktad småföretagsamhet har strukturomvandlingen klarats utan stora omställningsproblem. Näringslivet har varit flexibelt och successivt ställt om produktionen när förutsättningarna och efterfrågan på dess produkter förändrats.

De traditionella svenska basnäringarna minskar i betydelse för sysselsättningen och ekonomin. Däremot växer tjänstesektorn. Inom den konkurrensutsatta sektorn är det teknik och kunskapsintensiva branscher som expanderar.

Om Sverige skall kunna hävda sig i den internationella och hårdnande konkurrensen krävs ständig förnyelse inom näringslivet. Inom strategiska områden som energi, miljö, hälso- och sjukvård, transporter m.m. finns ett starkt samhälleligt intresse av att nya idéer tillvaratas, utvecklas och så småningom kommersialiseras. Småföretagen är mycket viktiga i detta

sammanhang. Det är bl.a. genom avknoppning från andra företag som förnyelsen av näringslivet sker.

Mot. 1988/89
N300

Utveckling för småföretag

Den centerledda regeringen lade år 1977 fram det första samlade utvecklingsprogrammet för de mindre företagen. En del i detta var inrättandet av de regionala utvecklingsfonderna år 1978. Utvecklingsfonderna har kommit att få stor betydelse för att främja utvecklingen av små och medelstora företag samt nyföretagandet. Tillsammans med det s.k. länsanslaget är de det bästa instrumentet för att stärka den mindre företagsamheten.

Den centerledda regeringen vidtog också åtgärder för att minska krångel och byråkrati och för att minska kraven på uppgiftslämnande. Kapitalbeskattningen lindrades och insatserna för teknisk forskning och utveckling ökade.

Genom denna inriktning med en mer småföretagsvänlig näringspolitik lades grunden för senare års framgångar för småföretagen. Nyföretagandet ökade starkt i början av 1980-talet. Bland småföretagen är för närvarande kapacitetsutnyttjandet högt. Till detta bidrar självklart den internationella högkonjunkturen.

Nyföretagandet

Småföretagen och nyföretagandet har en avgörande betydelse för att många mindre orter skall kunna behålla sin livskraft. Därför är dessa företag viktiga för den regionala utvecklingen.

Förnyelsen av svenskt näringsliv och arbetsmarknad måste ske, dels genom att befintliga företag vidareutvecklar och kompletterar sin verksamhet, och dels genom att nya företag startas kring nya och intressanta idéer.

I centerns näringspolitiska motion understryks behovet av en kraftfull satsning på nyetablering och på den mindre företagsamheten. Vi utvecklar dessa synpunkter i denna motion.

Minska småföretagens avgiftsbörda

För småföretag och egenföretagare är arbetsgivaravgifterna en tung börda som begränsar möjligheterna till utveckling och därmed nya arbetstillfällen. I flera avseenden är också avgiftsuttaget orättvist.

De lagstadgade arbetsgivaravgifterna uppgår för 1989 till sammanlagt 37,47 procent och är uppdelade enligt följande: ATP 11,0 %, sjukförsäkring 10,1 %, folkpension 9,45 %, delpension 0,5 %, arbetskadeförsäkring 0,9 %, arbetarskydd 0,35 %, arbetsmarknadsavgift 2,16 %, vuxenutbildning 0,27 %, lönegaranti 0,2 %, barnomsorg 2,20 % samt allmän löneavgift 0,34 %.

Som centerpartiet framhållit i den näringspolitiska motionen motiverar den lägre sjukfrånvaron i de mindre företagen en väsentligt lägre sjukförsäkringsavgift. Därför bör sjukförsäkringsavgiften för anställda i småföretag och bland egenföretagare sänkas. Målet bör vara en sänkning med ett belopp motsvarande 5 procentenheter av avgiftsuttaget för de första 15 anställda. Ett

första steg är en sänkning med 5 % på en lönesumma på 500 000 kr, vilket motsvarar 25 000 kronor.

Genom ett sänkt avgiftsuttag på småföretagen kan de få utrymme till expansion och möjlighet att anställa fler. En avgiftsreform för småföretagen är således också motiverad utifrån sysselsättningspolitiska skäl.

Egenföretagarnas roll i näringslivet är väsentlig. Nyföretagandet utvecklas ofta genom personer som väljer att sluta sin anställning i ett företag och satsa på ett eget företag. Skatte- och avgiftsuttaget är dock orättvist för denna viktiga företagsgrupp.

ATP-avgift tas ut på hela lönesumman inklusive kapitalavkastning. Däremot ges ingen pensionspoäng för inkomster under ett basbelopp. Detta innebär att de tvingas betala ATP-avgift utan att få någon motsvarande pensionsförmån. Orättvisan blir särskilt stor när två makar som arbetar i samma företag skall dela på en redan låg inkomst. Detta förhållande är inte tillfredsställande. Det drabbar ofta de personer som nyligen blivit egenföretagare.

I centerpartiets näringspolitiska motion har vi föreslagit en radikal förändring av egenföretagarnas avgiftsbörda. För att skapa ökad rättvisa föreslår vi en ordning där egenföretagare befrias från socialförsäkringsavgifter upp till ett basbelopp (f n 27 900 kronor). Detta innebär över 10 000 kr i minskade avgifter.

Vidare har vi, i den näringspolitiska motionen, föreslagit att den s.k. vinstdelningsskatten avskaffas. Likaså den särskilda löntagarfondsavgiften på 0,2 % som är en del av arbetsgivaravgiften.

Reformerad företagsbeskattning

Dagens system för företagsbeskattningen är komplicerat och svåröverskådligt. Det kräver specialkunskaper i ekonomi och juridik, vilket missgynnar småföretagen.

Dagens skattesystem leder även till stora skillnader i skattebelastning mellan företag i olika branscher, i skilda tillväxtskeden och med varierande storlek. Skattesystemet skapar också skillnader mellan företag med olika lönsamhetsnivåer, skilda ägarkategorier och varierande skuldsättning. Detta är ofta till nackdel för småföretagare och det verkar hämmande på en positiv nyetablering av företag.

Företagsbeskattningen i trängre mening (vinstskatten på företagen) har med åren fått relativt sett minskad tyngd. Det hänger bl a samman med de generösa möjligheter, som tidvis har funnits för extra avsättningar och extra avskrivningar i syfte att främja och påskynda olika typer av investeringar. De svenska avskrivnings- och lagervärderingsreglerna är dessutom av tradition mycket generösa. De regler som skapats har framförallt inriktat sig mot varuproducerande företag. Tjänstenäringarna har missgynnats. Centern anser att skattebasen bör breddas och skattesatsen för bolagsbeskattningen sänkas.

I det kommande reformarbetet på skatteområdet behöver egenföretagarnas speciella skatteförhållanden särskilt uppmärksammas. Den högre skattesats som egenföretagarna riskerar att få betala i förhållande till aktiebolagen

måste kompenseras, endera genom bättre avsättningsmöjligheter eller sänkta arbetsgivaravgifter. Det schablonavdrag som enbart tillkommer löntagare bör gälla även för egenföretagare.

Mot. 1988/89
N300

Utvecklingen har de senaste åren gått i riktning mot lindrad förmögenhetsbeskattning. Enligt vår uppfattning är det angeläget att den utvecklingen kan fortsätta. Sedan 1972 har vid flera tillfällen införts lättnader i beskattningen av arbetande kapital. Fr.o.m. 1981 gäller att förmögenhet som lagts ned i jordbruk eller rörelse skall reduceras till 30 % av det värde varmed tillgångarna överstiger skulderna.

Centerpartiet anser att arbetande kapital inte skall beskattas. Den rådande situationen motverkar företagets konsolidering och försvårar uppbyggandet av en tillfredsställande likviditet genom den samlade effekt som uppstår när skatten skall erläggas med beskattad inkomst ur företaget.

Åtgärdsprogram för nyföretagande

Riksdagen bör ge regeringen i uppdrag att återkomma till riksdagen med förslag till åtgärdsprogram för att stimulera ökat nyföretagande. Det finns ett stort intresse bland kvinnor för att starta eget företag. Kvinnors företagande är viktigt och kan bli ännu mer betydelsefullt för förnyelsen av näringslivet och för att bredda arbetsmarknaden i regioner där kvinnor idag har svårt att få arbete. Kvinnornas roll i ett åtgärdsprogram för nyföretagandet måste ges en central uppgift. Ett sådant program bör innehålla bl.a.

- En förstärkning av utvecklingsfonderna för att dessa i ökad utsträckning skall kunna arbeta med stöd till nyetableringar.
- Förslag om hur nyföretagandet bland kvinnor kan stödjas och stimuleras via utvecklingsfonder, högskolor, olika näringslivsorganisationer, länsstyrelser, kommuner, etc.
- Slopande av arbetsgivaravgifterna under de nystartade företagens första år. En sådan åtgärd skulle kunna få stor betydelse under det nya företagets uppbyggnadsskede.
- Utökade forskningsresurser till de mindre högskolorna.
- Förbättrade utbildningsmöjligheter för nya företagare.
- Införande av personliga investeringskonton. Dessa skall utan skattekonsekvens kunna användas till investeringar i företag, bostad eller studier.
- En förändring av företagsbeskattningen till de mindre företagens fördel.
- En bättre organisation av den statliga administrationen på företagsområdet så att krångel och byråkrati kan minska, vilket ofta är en hämmande faktor för många som avser att bli egna företagare.
- Åtgärder för att främja småföretagen i det informationsteknologiska arbetet.

Ett program med denna inriktning skulle få positiva effekter för att åstadkomma en stark ökning av nyföretagandet och förnyelsen av näringslivet. Dessutom skulle ett ökat inslag av nya företag kunna aktivt bidra till förnyelse av den offentliga sektorn och skapa förutsättningar för en regional utveckling så att alla delar av landet utvecklas.

Hemställan

Mot. 1988/89

N300

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär ett åtgärdsprogram för att främja en positiv utveckling av nyföretagande och de mindre företagen med den inriktning som anförts i motionen.

Stockholm den 23 januari 1989

Per-Ola Eriksson (c)

Börje Hörnlund (c)

Roland Larsson (c)

Marianne Andersson (c)

Ivar Franzén (c)

Håkan Hansson (c)

Kersti Johansson (c)

Göran Engström (c)

Kjell Ericsson (c)

Jan Hyttring (c)